

SUOMEN AKATEMIA

RAHOITUKSEN YLEISET EHDOT JA OHJEET 2011—2012

Päätös 16.8.2011

Näitä Suomen Akatemian rahoituspäätösten yleisiä ehtoja sovelletaan päätöksiin, joiden rahoituskausi alkaa aikaisintaan 1.10.2011 lukien.

Akatemiahankkeet, akatemiatutkijan ja akatemiaprofessorin tehtävä ja tutkimusmäärärahat, tutkijatohtorin tehtävä, tutkimusohjelmahankkeet, tohtoriohjelmat, kehitystutkimusmäärärahat, FiDiPro, huippuyksikkö-ohjelmat

SISÄLLYSLUETTELO

1. SOVELTAMISALA	3
1.1 Soveltamisala	3
1.2 Rahoituspäätöksen vastaanottaminen ja vahvistaminen	3
2. KOKONAISKUSTANNUSMALLIN SOVELTAMINEN AKATEMIAN TUTKIMUSRAHOITUKSESSA	4
2.1. Rahoitusosuus.....	4
2.2. Eräitä poikkeuksia kokonaiskustannusmallin soveltamiseen	4
3. RAHOITUKSEN MAKSAMINEN	4
3.1. Ennakot.....	5
3.2. Maksatuspyynnöt	5
4. RAHOITUKSEN KÄYTTÖ.....	5
4.1 Yleisperiaatteet.....	5
4.2 Vastuullisen johtajan palkkakustannukset	5
4.3 Hankkeen perusedellytykset	6
4.4 Akatemian rahoituksella katettavat kustannukset.....	6
4.4.1 Henkilösivukustannukset.....	7
4.4.2 Yleiskustannukset	7
4.4.3 Apurahat	7
4.4.4 Liikkuvuus Suomesta ja liikkuvuus Suomeen.....	8
5. HENKILÖSTÖN PALKKAUS	9
5.1. Akatemiaprofessorin ja akatemiatutkijan tehtävä	9
5.2 Tutkijatohtorin tehtävä.....	9
5.3. Palkatun henkilöstön opetusmäärä.....	10
6. AKATEMIAN RAHOITUKSELLA SUORITETTAVAT HANKINNAT	10
6.1. Käyttöomaisuuden hallinta.....	10
6.2. Avustuksella katettu hankintameno.....	11
7. SUORITUSPAIKAN RAPORTOINTIVELVOLLISUUS	11
8. VASTUULLISEN JOHTAJAN RAPORTOINTIVELVOLLISUUS	11
9. RAHOITUSSUUNNITELMASTA POIKKEAMINEN	12
9.1 Myönnetty määräraha poikkeaa haetusta	12

9.2 Muutokset myönnetyn määrärahan vuosierissä.....	12
10. TUTKIMUSRAHOITUSPÄÄTÖKSEN MUUTTAMINEN	13
11. LISÄMÄÄRÄRAHAN MYÖNTÄMINEN.....	14
12. RAHOITUKSEN KÄYTÖN VALVONTA SEKÄ RAHOITUKSEN KESKEYTTÄMINEN JA TAKAISINPERINTÄ	14
13. IMMATERIAALIOIKEUDET	15
14. AINEISTONHALLINTA JA JULKAISEMINEN	15
15. TUTKIMUSETIIKKA	16
16. ERÄITÄ TUTKIMUSRAHOITUKSEEN SOVELLETTAVIA SÄÄDÖKSIÄ	16

1. SOVELTAMISALA

1.1 Soveltamisala

Näitä Suomen Akatemian (jäljempänä Akatemia) rahoituspäätösten yleisiä ehtoja sovelletaan päätöksiin, joiden rahoituskausi alkaa aikaisintaan 1.10.2011 lukien ja seuraavaan rahoitukseen:

- Akatemiahankkeet
- Akatemiatutkijan ja akatemiaprofessorin tehtävä ja tutkimusmäärärahat
- Tutkijatohtorin tehtävä
- Tutkimusohjelmahankkeet
- Tohtoriohjelmat
- Kehitystutkimusmäärärahat
- FiDiPro
- Huippuyksikköohjelmat
- Liikkuvuus Suomeen ja liikkuvuus Suomesta

Akatemian rahoituspäätösten yleiset ehdot koskevat sekä tutkimuksen vastuullista johtajaa että tutkimuksen suorituspaikkaa. Mikäli hakemuksen on saattanut vireille tutkimuksen vastuullinen johtaja ja rahoituksen saaja on Akatemian päätöksen mukaan suorituspaikka, ovat näin ollen sekä vastuullinen johtaja että suorituspaikka velvollisia noudattamaan näitä yleisiä ehtoja.

Rahoituksen käytössä, maksamisessa ja siihen liittyvässä valvonnassa noudatetaan näiden ehtojen lisäksi valtionavustuslakia (688/2001).

1.2 Rahoituspäätöksen vastaanottaminen ja vahvistaminen

Hakija saa rahoituspäätöksen tekemisestä automaattisen ilmoituksen **sähköpostiinsa**. Hakija voi ilmoituksen saatuaan kirjautua omilla tunnuksillaan **verkkoasiointiin**, valita hakemuksen, josta päätös on tehty ja lukea saamansa rahoituksen sekä siihen liittyvät ehdot.

Rahoituksen maksaminen edellyttää vastuullisen johtajan ja suorituspaikan vahvistusta rahoituksen vastaanottamisesta Akatemian verkkoasioinnin/Omat hakemukset kautta kuuden viikon kuluessa päätöspäivästä, ellei päätösilmoituksen erityisehdossa toisin mainita. Silloin kun rahoituksen vastaanotto on vahvistettu verkkoasioinnin kautta, vastuullinen johtaja ja tutkimuksen suorituspaikka hyväksyvät rahoituspäätöksen sisällön kokonaisuudessaan ja sitoutuvat noudattamaan Akatemian asettamia rahoituksen käyttöön liittyviä ehtoja.

Vahvistusta ei tarvita tutkimuksen huippuyksiköiden sekä FiDiPro- professoreiden ja hankkeiden myöntöjen osalta, joiden rahoituksesta on tehty sopimukset.

2. KOKONAISKUSTANNUSMALLIN SOVELTAMINEN AKATEMIAN TUTKIMUSRAHOITUKSESSA

Akatemian tutkimusrahoituspäätösten valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa sovelletaan pääsääntöisesti kokonaiskustannusmallia. Poikkeukset tästä pääsäännöstä on mainittu kyseisen rahoituksen kohdalla. Akatemian tutkimusrahoitus on luonteeltaan yhteisrahoitteista toimintaa, jossa rahoitettavan hankkeen kustannuksista vastaa aina vähintään kaksi osapuolta. Rahoitusta haettaessa yliopistot, tutkimuslaitokset ja muut tutkimusorganisaatiot sitoutuvat yhteisrahoitteeseen toimintaan omalla rahoitusosuudellaan.

2.1. Rahoitusosuus

Akatemian rahoitusosuus mainitaan päätöksessä ja se on enintään 80 %. Rahoitusosuutta sovelletaan yhtäläisesti hankkeen kaikkiin kustannuksiin eli sekä välittömiin että välillisiin kustannuksiin. Välillisiä kustannuksia ovat yleiskustannusosuus.

2.2. Eräitä poikkeuksia kokonaiskustannusmallin soveltamiseen

Akatemiaprofessorin ja akatemiaturkijan palkkojen kustannuslaskentaan ei sovelleta kokonaiskustannusmallia, vaan rahoituspäätöksiin sisältyy 12,5 %:n yleiskustannusosuus. Akatemiaprofessorin ja akatemiaturkijan tehtävässä toimivalle henkilölle myönnettävään tutkimusrahoitukseen sovelletaan kokonaiskustannusmallia.

Tohtoriohjelmien toimintamenoihin osoitettavaan rahoitukseen ei sovelleta kokonaiskustannusmallia eikä rahoitukseen kuulu yleiskustannusosuutta.

Yhteisrahoitteisissa kansainvälisissä hauissa, joissa rahoittajat ovat päättäneet tutkimushankkeiden taloushallinnon periaatteista, voidaan poiketa kokonaiskustannusmallista.

Kokonaiskustannusmallia ei sovelleta liikkuvuusapurahoihin. Lisäksi ennen 1.1.2009 toteutettujen huippuyksikköohjelman hakujen ja niitä koskevien mahdollisten jatkorahoituspäätösten osalta ei sovelleta kokonaiskustannusmallia.

3. RAHOITUKSEN MAKSAMINEN

Rahoituksen maksaminen edellyttää, että vastuullinen johtaja ja suorituspaikka ovat vahvistaneet rahoituksen vastaanottamisen Akatemian verkkoasioinnissa.

Akatemia soveltaa kaikkien rahoitusta saavien organisaatioiden osalta maksatusmenettelyä. Suorituspaikka vastaa ennakoista ja maksatuspyynnöistä.

Akatemia vastaanottaa rahoituspäätöksiä koskevia ennakkoja ja maksatuspyyntöjä verkkolaskuina. Ennakon ja maksatuspyynnön voi myös tehdä Suomen Akatemian verkkoasioinnin kautta.

3.1. Ennakot

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut voivat hakea ennakkoa Akatemialta. Ennakko on kertaluontoinen ja sen suuruus on 10 % Akatemian rahoitusosuudesta. Ennakkoa haetaan ja se maksetaan aina hankkeen alkamisvuonna. Ennakkoa voi hakea ensimmäisen vuosineljänneksen aikana viimeistään 20.2. mennessä hankkeille, jotka ovat alkaneet kyseisen vuoden alussa. Keskellä vuotta alkaneille hankkeille haetaan ennakkoa viimeisen vuosineljänneksen aikana viimeistään 20.11. mennessä.

Akatemian tarkennettu ennakoitten maksatusaikataulu voidaan tarvittaessa erikseen saattaa tiedoksi suorituspaikkojen taloushallinnoille. Ennakkoa voidaan maksaa niistä rahoituspäätöksistä, joiden suorituspaikka on suomalainen yliopisto tai ammattikorkeakoulu. Ennakko kuitataan hankkeen päättyessä. Apurahoista ei makseta ennakoita.

Ennakoitten alaraja on 7 500 euroa. Akatemia ei maksa tätä summaa pienempää ennakkoa. Ennakko maksetaan vain kerran päätöksen voimassaolon aikana. Infrastruktuurirahoituksesta ei makseta ennakkoa.

3.2. Maksatuspyynnöt

Maksatuspyynnöt toimitetaan Akatemiaan neljän kuukauden jaksoissa; tammikuu-huhtikuu, toukokuu-elokuu ja syyskuu-joulukuu. Akatemialle osoitetut verkkolaskut, jotka koskevat tutkimushankkeiden maksatuspyyntöjä, toimitetaan 20.5., 20.9. ja 20.1. tai seuraavaan arkipäivään mennessä.

4. RAHOITUKSEN KÄYTTÖ

4.1 Yleisperiaatteet

Akatemian myöntämää tutkimusrahoitusta saa käyttää ainoastaan rahoituspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Mikäli Akatemia on päätöksessään asettanut myönnölle erityisehdon, on sitä noudatettava.

Rahoitus myönnetään kokonaissummana, jota ei saa ylittää. Rahoitusta voidaan käyttää vain rahoituskauden aikana syntyneisiin menoihin. Vastuullinen johtaja sekä tutkimuksen suorituspaikka vastaavat siitä, että rahoitus käytetään noudattaen päätöstä, näitä yleisiä ehtoja ja ohjeita sekä muita säännöksiä ja määräyksiä.

4.2 Vastuullisen johtajan palkkakustannukset

Akatemiahankkeen ja tutkimusohjelmahankkeen vastuullisen johtajan palkkakuluja voidaan kokonaiskustannusmallin mukaisesti sisällyttää hankkeen rahoitettaviksi kustannuksiksi. Vastuullisen johtajan palkkakustannuksia voidaan rahoittaa nelivuotisessa tutkimushankkeessa korkeintaan kuuden kuukauden tehollista työaikaa vastaava määrä hankkeen kokonaiskustannuksista, ellei

rahoituspäätöksessä ole toisin todettu. Tämä vastaa noin yhtä työpäivää viikossa tai 1,5 kk vuodessa.

Lähtökohtana on, että tutkimushankerahoitus on tarkoitettu ensisijaisesti hankkeessa päätoimisesti ja kokoaikaisesti työskentelevien tutkijoiden palkkaukseen sekä hankkeen muihin kuluihin. Edellä kuvattua tutkimushankkeen vastuullista johtajaa koskevaa linjausta voidaan soveltaa myös Akatemian aiemmin tekemiin ja edelleen voimassaoleviin kokonaiskustannusmallin mukaisiin päätöksiin **kirjanpitovuodesta 2011 alkaen**.

Tämän lisäksi akatemiahankkeen vastuullisen johtajan palkkaukseen voidaan myöntää enintään vuoden rahoitus tutkimuksellisesti hyvin perustellusta syystä; tällainen voi olla myös ulkomailla tapahtuva työskentely, kotimaahan paluu sekä toiseen tutkimusorganisaatioon tai Suomessa sijaitsevaan yritykseen siirtyminen. Palkkauksella edistetään akatemiahankkeen toteutumismahdollisuuksia. Tästä on oltava maininta päätösilmoituksen erityisehdossa.

4.3 Hankkeen perusedellytykset

Akatemia rahoittaa tutkimushankkeita vain silloin, kun tutkimuksen suorituspaikka takaa tutkimushankkeen toteuttamisen perusedellytykset. Nämä määräytyvät tutkimuksen luonteen perusteella, mutta tavanomaiset perusedellytykset ovat samat kuin laitoksen muilla tutkijoilla eli esimerkiksi työskentely- ja laboratoriotilat, laitteet (ml. tietohallinto), tietoliikenne-, puhelin-, posti-, kopiointi- ja kirjastopalvelujen käyttömahdollisuus.

4.4 Akatemian rahoituksella katettavat kustannukset

Akatemian rahoituksella voidaan kattaa sekä hankkeen välittömiä kustannuksia (esim. välittömät palkat) että välillisiä kustannuksia (esim. toimitilakustannukset). Kaikkia kustannuksia katetaan samalla päätöksessä mainitulla rahoitusosuudella.

Akatemian myöntämää tutkimusmäärärahaa saa käyttää tutkimushankkeen tutkimussuunnitelmaan liittyviin palkkoihin ja palkkioihin, henkilöstösivukuluihin, apurahoihin joita maksetaan yleensä vain työskentelyyn tai opiskeluun ulkomailla sekä ulkomaisen tutkijan korkeintaan vuoden mittaiseen tutkimusvierailuun Suomessa, matkakuluihin, laitekuluihin, kuluihin seminaarien järjestämiseen, ulkomaisen tutkijan kutsumisesta aiheutuviin kuluihin ja muihin tutkimushankkeen tutkimussuunnitelman toteutuksesta aiheutuviin välittömiin kulutusmenoihin. Mikäli Akatemia edellyttää tilintarkastusraporttia projektista, voidaan tilintarkastuskustannukset hyväksyä projektin kuluista.

Myös arvonlisävero maksetaan myönnetyllä määrärahalla. Tämän edellytyksenä on, että arvonlisävero jää saajan lopullisesti maksettavaksi eikä tämä voi vähentää sitä tilinpidossaan. Ellei arvonlisävero syystä tai toisesta jää tutkimusorganisaation lopulliseksi kustannukseksi, ei ole perusteltavaa sisällyttää menoa myöskään Akatemian rahoittaman tutkimushankkeen kustannuksiin. Aka-

temian rahoituksella ei ole sallittua ylikompensoida avustuksen saajaa maksamalla kustannuksia, jotka eivät jää tämän vastattavaksi.

4.4.1 Henkilösivukustannukset

Henkilösivukustannukset kohdistetaan projektille henkilösivukustannuskertoimen (hsk-kerroin) avulla. Yleensä henkilösivukustannuskertoimena käytetään prosenttiosuutta projektille kohdistettujen välittömien palkkojen määrästä. Henkilösivukustannuskertoimella katettavia kustannuksia ovat ainakin palkallisista poissaoloista kertyneet palkat, lomarahat sekä sosiaaliturvamaksut, eläkemaksut, tapaturma- ja työttömyysvakuutusmaksut ja muut vastaavat työnantajamaksut sekä näiden maksujen palautukset.

Henkilösivukustannuskertoimeen on voitu sisällyttää myös muita henkilöstöstä aiheutuvia kustannuseriä (kuten työterveyshuolto) siltä osin kun niitä ei ole sisällytetty yleiskustannuksiin.

4.4.2 Yleiskustannukset

Yleiskustannuksilla tarkoitetaan sellaisia projektille kuuluvia kustannuksia, joita ei kohdisteta projektille suoraan, vaan kohdistaminen tehdään välillisesti, sovittujen aiheuttamisperiaatetta noudattavien jakoperusteiden avulla. Projektin kustannusten jaottelussa välittömiin ja välillisiin kustannuksiin tulee noudattaa organisaatiossa yleisesti käytettäviä periaatteita.

Yleiskustannukset kohdistetaan projektille yleiskustannuskertoimen (yk-kerroin) avulla. Yleensä yleiskustannuskertoimena käytetään prosenttiosuutta projektille kohdistettujen tehollisen työajan palkkojen ja henkilösivukustannusten yhteismäärästä.

Yleiskustannuskertoimella katettavia kustannuksia voivat olla muun muassa hallinnon palveluista, koneiden ja laitteiden tukikelpoisista poistoista sekä tilojen käytöstä aiheutuneet kustannukset siltä osin, kun niitä ei organisaation yleisten laskentaperiaatteiden mukaan käsitellä välittöminä kustannuksina.

4.4.3 Apurahat

Akatemian päätöksessä voi olla myönnettynä apurahaa, jota maksetaan yleensä vain työskenteleeseen tai opiskeluun ulkomailla sekä ulkomaisen tutkijan korkeintaan vuoden mittaiseen tutkimusvierailuun Suomessa. Mikäli apurahasta ei ole mainintaa, voi tutkijan suorituspaikka päättää maksaa apurahaa em. tarkoituksiin. Tällöin vastuullinen johtaja tekee perustellun esityksen hankkeensa tutkijalle maksettavasta henkilökohtaisesta apurahasta organisaationsa toimivaltaiselle taholle (henkilöstö-, talous-, yleishallinto tms.). Myönteisen päätöksen perusteella voi suorituspaikka maksaa tutkimusmäärärahasta apurahaa. Apurahan mitoituksessa suositellaan noudatettavan Akatemian apurahatasoa.

Akatemia ei vastaa apurahan maksamisesta aiheutuvista veroseuraamuksista. Akatemia suosittelee, että suorituspaikka selvittää verohallinnolta apurahan maksamiseen liittyvät mahdolliset veroseuraamukset ennen apurahapäätöksen tekemistä.

Sekä apurahansaajalla että apurahan myöntäjällä on velvollisuus ilmoittaa apurahasta maatalousyrittäjien eläkelaitokselle www.mela.fi. Apurahan saajalla on velvollisuus ottaa itselleen lain mukainen vakuutusturva.

4.4.4 Liikkuvuus Suomesta ja liikkuvuus Suomeen

Tämä osio koskee *Liikkuvuus Suomesta* ja *Liikkuvuus Suomeen* – apurahoja.

Akatemian myöntämissä henkilökohtaisissa apurahoissa ei sovelleta kokonaiskustannusmallia. Apurahan saa käyttää ainoastaan päätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Mikäli Akatemia on päätöksessään asettanut myönnölle erityisehdon, on sitä noudatettava.

Liikkuvuus Suomeen- rahoitukseen sisältyy tutkijalle maksettava henkilökohtainen apuraha.

Liikkuvuus Suomesta -apurahaan sisältyy kuukausittain maksettava apuraha. Myönnettyyn apurahaan voi myös sisältyä matkakustannuksia. Perheen matkakulut on voitu sisällyttää päätökseen, mikäli tutkija ja perhe ovat ulkomailla vähintään kuusi kuukautta. Muuttokustannuksia ei ole sisällytetty myönnettyyn apurahaan.

Verotus, vakuutus ja viisumi

Akatemian tutkimustyöhön myöntämät apurahat ovat verottomia. Sekä apurahansaajalla että apurahan myöntäjällä on velvollisuus ilmoittaa apurahasta maatalousyrittäjien eläkelaitokselle www.mela.fi. Apurahan saajalla on velvollisuus ottaa itselleen lain mukainen vakuutusturva. Apurahan saaja tarkistaa liikkuvuusapurahan kohteena olevan valtion viisumiehdot ja anoo itse viisumin.

Liikkuvuusapurahan maksaminen

Akatemia maksaa henkilölle myönnetyn apurahan kirjallisesta pyynnöstä saajan käytössä olevalle suomalaiselle pankkitilille kunkin kuukauden 15. päivänä. Maksupyynnössä tulee esittää kuukausierien maksamisen alkamisajankohta. Maksua pyydetään Akatemian maksupyyntölomakkeella, joka on sivulla Tutkijalle > Rahoituksen käyttö > Lomakkeet > Yksityishenkilön maksupyyntölomake. Henkilötunnus on ilmoitettava maksupyynnössä. Maksupyyntö tulee lähettää allekirjoitettuna postitse Suomen Akatemiaan kuukautta aikaisemmin ennen ensimmäistä maksupäivää.

Raportointi

Apurahan saajan tulee laatia ja lähettää Akatemiaan tutkimusraportti viimeistään rahoituskauden päättymistä seuraavan kesäkuun 1. päivään mennessä.

5. HENKILÖSTÖN PALKKAUS

Akatemian tutkimusmäärärahalla palkattavan henkilöstön tulee olla palvelussuhteessa. Palvelussuhteen keston tulee olla vähintään koko rahoituskauden mittainen, ellei tutkimushankkeen tutkimussuunnitelman toteuttamiseen liittyvä erityinen syy edellytä lyhyempää palvelussuhdetta.

Tutkijatohtorit palkataan 36 kuukauden pituiseksi jaksoksi.

Akatemian rahoituksella palkattavan henkilöstön palkkauksessa ja palvelussuhteen muissa ehdoissa noudatetaan suorituspaikassa voimassa olevia virka- ja työehtosopimuksia sekä muita palvelussuhteen ehtoja koskevia määräyksiä.

5.1. Akatemiaprofessorin ja akatemiaturkijan tehtävä

Akatemian myöntäessä rahoitusta akatemiaprofessorin tai akatemiaturkijan tehtävää varten tulee suorituspaikan käyttää Akatemian myöntämä määräraha akatemiaprofessorin tai akatemiaturkijan palkkaukseen ja ottaa akatemiaprofessori tai akatemiaturkija palvelukseensa vähintään rahoituskaudeksi. Rahoituspäätöksiin sisältyy 28 % suuruinen henkilösivukulu. Akatemia ei ota vastuuta kustannuksista, jotka aiheutuvat työnantajakohtaisista, edelliset kohdat ylittävistä ratkaisuksista, joista työnantaja ja työntekijä mahdollisesti sopivat. Työnantajan tulee kuitenkin huolehtia, että palkkaus ei jää jälkeen suorituspaikan yleisestä palkkakehityksestä.

Akatemiaprofessorin ja akatemiaturkijan tehtävä on tarkoitettu ainoastaan hakijan täysipäiväiseen tutkimustyöhön ja siihen liittyvään toimintaan. Akatemiaprofessorin ja akatemiaturkijan työtehtäviin sisältyy ilman erillistä korvausta annettavaa oman alan opetusta ja opinnäytetöiden ohjausta 5 % vuosityöajasta. Kaikkiaan opetustehtäviin ja muihin omaan tutkimustyöhön välittömästi kytkeytyttämiin tehtäviin saa käyttää enintään 10 % vuosityöajasta. Em. työajan käyttöä koskevien ehtojen soveltamisessa noudatetaan Akatemian vakiintunutta käytäntöä.

Akatemiaturkijan ja akatemiaprofessorin palkkaukseen perustuviin määrärahoihin ei sovelleta kokonaiskustannusmallia.

Mikäli akatemiaprofessorin tai akatemiaturkijan tehtävän saanut henkilö ei voi jatkaa tehtävässään esimerkiksi toiseen työtehtävään siirtymisen tai muun syyn vuoksi, on asiasta ilmoitettava välittömästi Akatemiaan. Vastuullinen johtaja jättää muutoshakemuksen Akatemian verkkoasioinnin kautta kohdassa Omat hakemukset/Päätökset/Muutoshakemus.

5.2 Tutkijatohtorin tehtävä

Tutkijatohtorin tehtävän määräraha on tarkoitettu ainoastaan hakijan palkkauskustannuksiin, jotka määräytyvät suorituspaikan palkkausjärjestelmän mukaisesti, ja muihin tutkimuskuluihin, mikäli päätöksessä niin mainitaan. Määräraha on toisin sanoen tarkoitettu tutkijatohtorin 36 kuukauden

palkkaan ja tutkimuksen välittömiin kuluihin. Tutkijatohtorin tehtävän määrärahasta voidaan maksaa apurahaa määrääjäksi ulkomailla työskentelyä varten suorituspaikan suostumuksella. Tutkijatohtorin tehtävä on tarkoitettu täysipäiväiseen tutkimustyöhön ja tutkijatohtori on palvelussuhteessa rahoituskauden ajan suorituspaikkaansa.

Tutkijatohtorin tehtävänä on esitetyn tutkimussuunnitelman mukainen tutkimustyö. Lisäksi Akatemia suosittelee, että tutkijatohtori antaa oman alan opinnäytetöiden ohjausta ja omaan erikoisalaan liittyvää opetusta.

Mikäli tutkijatohtorin tehtävän saanut henkilö ei voi jatkaa tehtävässään esimerkiksi toiseen työtehtävään siirtymisen tai muun syyn vuoksi, on asiasta ilmoitettava välittömästi Akatemiaan. Vastuullinen johtaja jättää muutoshakemuksen Akatemian verkkoasioinnin kautta kohdassa Omat hakemukset/Päätökset/Muutoshakemus joko ”Tutkimusmäärärahasta luopuminen kokonaan” tai Tutkimusmäärärahasta luopuminen osittain”.

5.3. Palkatun henkilöstön opetusmäärä

Akatemia suosittelee, että sen rahoittamat väitelleet tutkijat antavat ilman eri korvausta 5 % työehtosopimuksen mukaisesta vuosityöajastaan omaan tutkimustyöhönsä liittyvää opetusta tai opinnäytetöiden ohjausta. Opetustehtäviin tai muihin omaan tutkimustyöhön välittömästi kytkeytyttämiin tehtäviin ei tulisi kuitenkaan käyttää yli 10 % vuosityöajasta.

Akatemia suosittelee, että mikäli Akatemian rahoittamat tutkijakoulutettavat antavat opetusta, sen tulee liittyä heidän omaan tutkimustyöhönsä ja olla enintään 5 % heidän vuosityöajastaan. Opetustyö ei saa viivästyttää väitöskirjatyötä.

6. AKATEMIAN RAHOITUKSELLE SUORITETTAVAT HANKINNAT

Rahoituksen saaja on velvollinen selvittämään, sovelletaanko Akatemian rahoittamassa tutkimushankkeessa suoritettavaan hankintaan lakia julkisista hankinnoista ja huolehtimaan tarvittaessa siitä, että hankinta kilpailutetaan hankintalaissa säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

6.1. Käyttöomaisuuden hallinta

Akatemian rahoituksella hankitut tarvikkeet, laitteet ja kirjallisuus jäävät suorituspaikan omistukseen ja hallintaan.

Jos rahoitus on myönnetty tiettyä valtionavustuspäätöksessä määriteltyä käyttötarkoitusta varten käytettävän omaisuuden hankintaan tai perusparannukseen, omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen eikä omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta luovuttaa toiselle valtionavustuspäätöksessä määrättyinä valtionavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyttöaikana.

6.2. Avustuksella katettu hankintameno

Akatemia edellyttää, että poistoihin sovelletaan seuraavaa kirjanpitolautakunnan yleisohjetta: Kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa 16.10.2007 suunnitelman mukaisista poistoista annetaan kirjausohje tilanteessa, jossa on kyse saadusta investointiavustuksesta. Yleisohjeen kappaleessa 2.5 tällainen käyttöomaisuushyödykkeen hankintaan saatu avustus kirjataan vakiintuneen kirjanpito käytännön mukaan menonsiirtona hankintameno vähennykseksi. Tällöin poistolaskennassa poistopohjana pidetään saadulla avustuksella vähennettyä hankintameno määrää. Taseen vastaavia koskevissa liitetiedoissa ilmoitetaan tällöin olennaisuuden periaatetta noudattaen kyseisen käyttöomaisuuden koko hankintameno ja siitä investointiavustuksella katettu määrä.

7. SUORITUSPAIKAN RAPORTOINTIVELVOLLISUUS

Maksatuspyyntöön liittyvän raportoinnin lähtökohtana toimii liikekirjanpitoon perustuva projekti-kirjanpito, johon kirjataan projektin välittömät kustannukset. Tämän lisäksi projekteille kirjattavat laskennalliset yleiskustannukset sekä henkilösivukustannukset johdetaan yhteisön kustannuslaskennasta. Laskennallisista kustannuseristä toimitetaan erilliset yhteisön tilinpäätökseen perustuvat selvitykset tiedoksi vuosittain Akatemian kirjaamoon.

Rahoituspäätöksessä hyväksyttyä yleiskustannuskerrointa käytetään koko rahoituskauden ajan. Ennen vuotta 2009 tehtyihin rahoituspäätöksiin sovelletaan niihin sisältyvää 12,5 % yleiskustannuskerrointa.

Kustannuslajeista pyydetään kokonaistoteutumätiedot projektin alusta alkaen sekä kyseisen kauden toteutumätiedot. Lisäksi vastaavat tiedot tulee ilmoittaa Akatemian rahoitusosuudesta. Akatemian rahoitusosuuden laskentaperusteena käytetään päätöksen mukaista Akatemian rahoitusosuuden prosenttia. Akatemian rahoituksen määrä ja rahoitusosuus ilmoitetaan rahoituspäätöksessä.

Henkilötyöraportointi on osa maksatuspyyntöä. Tarvittaessa Akatemia vastaanottaa henkilötyötietoja myös tiedostona, jossa on kaikki tarvittavat tietokentät.

8. VASTUULLISEN JOHTAJAN RAPORTOINTIVELVOLLISUUS

Tutkimusraportti

Tutkimushankkeen vastuullisen johtajan tulee laatia ja lähettää Akatemiaan tutkimusraportti viimeistään rahoituskauden päättymistä seuraavan kesäkuun 1. päivänä. Lisäksi, kun kyseessä on kehitystutkimushanke, vastuullinen johtaja toimittaa rahoituskauden päätyttyä yhden kappaleen hankkeen Akatemian rahoituksella tuotetuista julkaisuista ulkoasiainministeriölle. Raportoinnista on annettu erikseen ohjeet, ks. www.aka.fi > Tutkijalle > Raportointi.

Tilintarkastuskertomus

Mikäli *tutkimusohjelmahankkeen* tai *huippuyksikön* rahoituspäätöksessä ilmoitettu rahoituksen kokonaissumma ylittää 1 000 000 euroa, tulee ko. hankkeen vastuullisen johtajan toimittaa Akatemialle tilintarkastuskertomus tutkimusrahoituksen käytöstä hankkeessa. Tilintarkastuskertomus toimitetaan Akatemiaan tutkimusohjelmarahoituksen päättyessä tai huippuyksikön osalta kolmannen ja kuudennen vuoden rahoituksen jälkeen. Tilintarkastuskertomus voidaan tarvittaessa pyytää erikseen. Tilintarkastuskertomus toimitetaan seuraavan kalenterivuoden tammikuun 31. päivään mennessä. Tutkimuksen suorituspaikka tai vastuullinen johtaja huolehtii tilintarkastuskertomuksen toimittamisesta Akatemialle. Asia ei koske tutkimuksen infrastruktuurirahoitusta.

9. RAHOITUSSUUNNITELMASTA POIKKEAMINEN

Akatemian rahoituspäätöksessä voidaan rahoituksen kokonaissumman lisäksi ilmoittaa hankkeen vuosierät ja menolajit. Kustannusarvioon liittyvät muutokset on ohjeistettu kohdissa 9.1 ja 9.2.

9.1 Myönnetty määräraha poikkeaa haetusta

Mikäli Akatemian myöntämä rahoitus poikkeaa haetusta 10 % tai enemmän, eikä vastuullinen johtaja ja tutkimuksen suorituspaikka poikkeamasta johtuen voi hyväksyä päätöksen laskentaperusteita, on hankkeelle mahdollista hakea uutta kustannusarviota. Tällöin vastuullinen johtaja jättää kustannusarvion muutoshakemuksen Akatemian verkkoasioinnin kautta kohdassa Omat hakemukset/Päätökset/Muutoshakemukset. Muutoshakemus sisältää perustelut ja uuden kustannusarvion noudattaen alkuperäisen hakemuksen kustannuserittelyä. Kustannusarvion muutoshakemus on tehtävä kuuden viikon kuluessa päätöksestä, ellei päätösilmoituksen erityisehdossa toisin mainita.

9.2 Muutokset myönnetyn määrärahan vuosierissä

Tämä osio ei koske kehitystutkimuksen rahoitusta.

Päätöksestä ilmoitetusta vuosierästä voi kunakin vuonna poiketa korkeintaan 15 %. Päätöksestä ilmenevät menolajit ovat ohjeellisia ja niistä poikkeaminen on sallittua, vain mikäli se tukee esitetyn tutkimussuunnitelman toteuttamista. Merkittävässä poikkeamissa on syytä olla yhteydessä päätöksen esittelijään.

Jos tutkimushankkeen vastuullinen johtaja ei voi sitoutua Akatemian tekemän rahoituspäätöksen vuosieräjakoon ottaen huomioon 15 % liukuman, tekee hän Akatemialle ehdotuksen tutkimusrahoituksen uusiksi vuosieriksi. Ehdotus vuosierien muutoksesta on tehtävä kuuden viikon kuluessa päätöksestä Akatemian verkkoasioinnissa Omat hakemukset/Päätetyt/Tee muutoshakemus/Kustannusarvion muutoshakemus..

Muutosehdotus ei saa ylittää hankkeelle myönnettyä kokonaissummaa. Tähän vuosieriä koskevaan uuteen päätökseen ei voi enää hakea muutosta.

10. TUTKIMUSRAHOITUSPÄÄTÖKSEN MUUTTAMINEN

Kaikki oleelliset muutokset Suomen Akatemian rahoituspäätöksen sisältöön tai rahoituksen käyttöön liittyen edellyttävät Akatemian etukäteishyväksyntää ja rahoituspäätöksen muuttamista.

Rahoituspäätöksen muuttamista voi hakea suorituspaikka ja hankkeen vastuullinen johtaja, jonka tulee tehdä siitä Akatemialle muutoshakemus. Hakemuksen tulee sisältää riittävät perustelut sekä asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot.

Rahoitusta koskeviin asioihin voi hakea muutosta vain rahoituksen voimassaoloaikana, kuitenkin viimeistään kaksi kuukautta ennen rahoituskauden päättymistä.

Oleellisia, ja siten etukäteen Akatemian hyväksyntää vaativia muutoksia ovat:

- Kustannusarvion ja/tai vuosierien muuttaminen
- Tutkimussuunnitelman olennaiset muutokset esim. tutkimusaiheen muutos
- Rahoituskauden pidentäminen
- Suorituspaikan vaihtaminen
- Vastuullisen johtajan vaihtuminen
- Päätöksen ehtojen tai käyttötarkoituksen muuttaminen
- Tutkimusmäärärahasta luopuminen kokonaan
- Tutkimusmäärärahasta luopuminen osittain
- Varasijasta luopuminen
- Sopimuksen mukaisen kustannusarvion esittäminen
- Muu muutos

Rahoituskautta voidaan pidentää vain muutoshakemukseen perustuen ja erityisestä syystä, kuten hankkeessa Akatemian rahoituksella työskentelevän tutkijan äitiys-, isyys-, vanhempain- tai hoitovapaan, varusmies- tai siviilipalvelun, tai pitkäaikaisen sairauden johdosta. Hoitovapaan perusteella rahoituskautta voidaan pidentää enintään vuodella. Akatemialle tulee tehdä viipymättä, kuitenkin viimeistään kaksi kuukautta ennen rahoituskauden päättymistä, muutoshakemus, johon liitetään asiaa koskevat todistukset.

Rahan käyttämättä jääminen ei ole peruste rahoituskauden jatkamiselle.

Tutkimuksen suorituspaikan muutosta koskevan hakemuksen tekee projektin vastuullinen johtaja. Hakemukseen on liitettävä alkuperäisen suorituspaikan suostumus ja uuden suorituspaikan sitoumus sekä taloushallinnon antama selvitys varainkäytöstä siirron ajankohtana.

Tutkimuksen suorituspaikan muutosta ei voi tehdä kesken maksatuskautta. Muutos on siis mahdollinen toukokuusta, syyskuusta ja tammikuusta alkaen. Edellytyksenä on, että rahoituspäätöstä koskeva alkuperäisen suorituspaikan viimeinen maksatuspyyntö on toimitettu Akatemiaan ja se on

maksettu (kts. 3.2). Vastuullinen johtaja jättää muutoshakemuksen Akatemian verkkoasioinnin kautta kohdassa Omat hakemukset/Päätökset/Muutoshakemukset.

11. LISÄMÄÄRÄRAHAN MYÖNTÄMINEN

Tämä osio koskee vain tutkijatohtorin tehtävää.

Kokonaiskustannusmallin mukaisissa rahoituspäätöksissä mahdollisuus lisämäärärahaan on mitoitettu henkilösivukuluihin eikä sitä enää erikseen myönnetä.

Mikäli hankkeen kustannuslaskentaan ei sovelleta kokonaiskustannusmallia, hankkeelle voidaan myöntää lisärahoitusta tutkijan äitiysvapaan tai pitkäaikaisen sairauden takia. Jos lisärahoitusta myönnetään, sovelletaan niitä periaatteita, jotka ovat olleet voimassa, kun ao. hankkeen rahoituspäätös alun perin tehtiin. Lisämääräraahakemuksen Akatemialle tekee suorituspaikka tai hankkeen vastuullinen johtaja.

12. RAHOITUKSEN KÄYTÖN VALVONTA SEKÄ RAHOITUKSEN KESKEYTTÄMINEN JA TAKAISINPERINTÄ

Akatemialla on oikeus seurata ja valvoa myöntämänsä rahoituksen käyttöä, sekä suorittaa rahoituksen käytön valvonnassa tarpeellisia rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Akatemialla on myös oikeus tarkastaa tutkimustyön toteuttamista, tilinpitoa ja rahoituspäätöksen ehtojen noudattamista. Suorituspaikka ja tutkimushankkeen vastuullinen johtaja ovat velvollisia antamaan tarkastuksen suorittajan käytettäväksi kaikki tarpeelliset tili- ja muut asiakirjat ja tiedot sekä avustamaan tarkastuksessa. Sekä suorituspaikan että tutkimushankkeen vastuullisen johtajan on pyynnöstä annettava muutoinkin Akatemialle tutkimusta ja varojen käyttöä koskevia tietoja.

Vastuullisen johtajan ja suorituspaikan tulee viipymättä ilmoittaa Akatemialle tutkimusmäärärahan käyttöön vaikuttavasta muutoksesta kuten tutkimushankkeeseen esitetyn tutkimussuunnitelman toteuttamiseen saadusta muusta rahoituksesta tai tuloista. Jos muuta rahoitusta tai tuloja on enemmän kuin Akatemiaan jätetyn hakemuksen kustannusarviossa on esitetty, voi Akatemia velvoittaa suorituspaikkaa palauttamaan kustannusarvion ylittävää osaa vastaavan osuuden Akatemian rahoituksesta.

Akatemia voi keskeyttää tai määrätä rahoituksen lopetettavaksi tai periä rahoituksen tai sen osan takaisin, jos on perusteltua aihetta epäillä, että vastuullinen johtaja tai suorituspaikka on käyttänyt rahoitusta muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty, tai antanut sellaista väärää tai harhaanjohtavaa tietoa, joka olisi voinut vaikuttaa rahoituksen saantiin, määrään tai ehtoihin tai muutoin rikkonut rahoituksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai rahoituspäätöksen ehtoja.

Valtionavustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa rahoitus tai sen osa Suomen Akatemian pankkitilille 166030-112337 (SWIFT Nor-

dea Bank Finland Plc, Helsinki, NDEAFIHH; IBAN FI5616603000112337). Jos palautettava määrä on enintään 10 euroa, sitä ei tarvitse palauttaa.

Valtionavustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä on säädetty valtionavustuslain 5. luvussa.

13. IMMATERIAALIOIKEUDET

Akatemia kehottaa rahoituksen saajaa ja hankkeen vastuullista johtajaa sopimaan rahoitettavan hankkeen tulosten omistus- ja käyttöoikeuksista hankkeen muiden osapuolten kanssa. Myös rahoitettavan hankkeen käyttämien aineistojen omistus- ja käyttöoikeuksista tulisi hankkeen käynnistyessä osapuolten kesken kirjallisesti sopia.

Niissä tutkimuksen suorituspaikoissa, joihin sovelletaan korkeakoulueksintölakia, katsotaan Akatemian rahoittama tutkimus korkeakoulueksintölain tarkoittamaksi sopimustutkimukseksi, jonka mukaan korkeakoululla on ensisijainen oikeus tutkimuksessa syntyneisiin keksintöihin. Muissa suorituspaikoissa sovelletaan lakia oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin.

14. AINEISTONHALLINTA JA JULKAISEMINEN

Akatemian rahoittamien tutkimushankkeiden tulee aina tieteellisissä julkaisuissaan mainita, että tutkimus on toteutettu Suomen Akatemian rahoituksella.

Akatemia suosittelee, että

- Akatemian rahoittamat tutkijat julkaisevat tutkimusartikkelinsa Internet-tietoverkon avoimissa tiedejulkaisuissa silloin, kun alalla on valittavissa perinteisiin tilausmaksullisiin lehtiin verrattuna vähintään samantasoisia sähköisessä muodossa olevia tieteellisiä julkaisuja.
- ellei artikkelia ole julkaistu avoimessa verkkojulkaisussa, se tallennetaan avoimesti saatavilla olevaan sähköiseen arkistoon.
- kaikista julkaistuista tutkimusartikkeleista tallennetaan rinnakkaiskopiot suomalaisiin avoimiin elektronisiin julkaisuarkistoihin.
- Akatemian rahoittamissa tutkimushankkeissa luodut kieliaineistot saatetaan muiden tutkijoiden käyttöön FIN-CLARIN- järjestelmän kautta.
- Akatemian rahoittamat tutkimushankkeet luovuttavat hanketta varten kootun yhteiskunta-tieteellisen aineiston Tampereen yliopistossa sijaitsevan yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston (FSD) käyttöön, ks. www.fsd.uta.fi. Luovutus tapahtuu mahdollisimman pian Akatemian rahoituksen päättymisen jälkeen.

15. TUTKIMUSETIIKKA

Akatemia edellyttää, että kaikessa sen rahoittamassa tutkimuksessa noudatetaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeita 'Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen' sekä niitä täydentäviä Suomen Akatemian tutkimuseettisiä ohjeita, ks. > Tutkijalle > Rahoituksen käyttö > Eettiset ohjeet. Suorituspaikka sitoutuu ilmoittamaan Akatemian kirjaamoon, mikäli Akatemian rahoitusta saaneen hankkeen vastuullisen johtajan tai tutkijan osalta käynnistetään hyvän tieteellisen käytännön loukkausta koskeva tutkinta.

16. ERÄITÄ TUTKIMUSRAHOITUKSEEN SOVELLETTAVIA SÄÄDÖKSIÄ

Tutkimusmäärärahan käytössä, maksamisessa ja siihen liittyvässä valvonnassa noudatetaan mm. valtionavustuslakia, valtion talousarviosta annettua lakia ja asetusta, julkisista hankinnoista säädettyä lakia ja asetusta, valtion talousarviota ja sen soveltamismääräyksiä sekä muita valtion varojen käyttöä koskevia yleisiä säännöksiä ja määräyksiä. Suorituspaikassa noudatetaan voimassa olevia sisäisiä sääntöjä, määräyksiä tai ohjeita, mikäli ne eivät ole ristiriidassa Akatemian määrittämien ehtojen kanssa.